

avînd un înalt grad de integritate și concludență.

- Sugestie pentru viitoarele studii în domeniu: perceperea activității instituțiilor infodocumentare în calitate de subiect al industriilor culturale, prin intermediul cărora pot fi prestate servicii informatice, inclusiv contra plată. Biblioteca de viitor poate deveni o specie de instituție TIC, care ar fi capabilă să presteze servicii informaționale, informatice și multimedia. Varietatea acestor servicii poate fi foarte multiplă – de la digitizarea conținutului, pînă la elaborarea unor aplicații specifice și consultanță în utilizarea diverselor gadgeturi. Atribuirea către bibliotecă a unor astfel de funcții, ar cere revederea politicii tradiționale de dezvoltare a bibliotecilor și revoluționizarea procesului de formare a specialiștilor instituțiilor infodocumentare cu accentuarea pre-

gătirii tehnice și tehnologice. Cred că în unele tipuri de bibliotecă ponderea specialiștilor cu studii tehnice ar putea la un moment dat să prevaleze celor cu studii umanitare. O schimbare la față a bibliotecii în Societatea Informațională. Indiferent de atitudinea autoarei față de această supoziție, direcția de cercetare urmează a fi menținută și dezvoltată în continuare.

- Teza de doctor merită să fie propusă spre publicare în formă de monografie și materiale didactice.

Concluzionînd cele expuse, considerăm că teza doamnei Mariana Harjevschi *Evoluția politicilor în Sistemul Național al Bibliotecilor din Republica Moldova* la specialitatea 572.02. *Infodocumentare; biblioteconomie și știința informării* corespunde cerințelor înaintate, iar autoarea a demonstrat că merită să-i fie atribuit titlul științific de doctor în științe ale comunicării.

POLITICILE DE BIBLIOTECĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA: SECȚIUNE TRANSVERSALĂ ISTORICĂ

*Prof. univ. dr. ing., dr. marketing Angela REPANOVICI,
Universitatea „Transilvania”, Brașov*

Abstract

The research POLICY DEVELOPMENT IN THE NATIONAL LIBRARY SYSTEM OF MOLDOVA prepared by Mariana Harjevschi has a special significance for the development of society, social progress and culture development. It is listed the strengths of the paper – review from the practical knowledge of all policy elements, opinions of experts in the field, but as well the international perspective.

It is noted its value for the for policy development of the National System of Libraries and excelency of practical ap-

proach, based on solid theoretical foundation related to the definition of policies of the national libraries, establishing the correlation of library policies and regulatory framework, as well as offering innovative products (ex. model Guidelines for Strategy development on libraries) recommendations on different levels of management libraries to streamline the national policy for libraries.

Keywords: *cultural policies, library policies, library strategies/programs, library legislation, legal literacy, library community.*

* * *

Subsemnata, **Angela Repanovici**, prof. univ. dr. ing., dr. marketing la Universitatea „Transilvania” din Brașov, în calitate de referent științific în comisia de evaluare și susținere a tezei de doctorat ***Evoluția politicilor în Sistemul Național al Bibliotecilor din Republica Moldova*** în domeniul **Infodocumentare; biblioteconomie și știința informării** elaborată de **drd. Mariana Harjevschi**, având **conducător științific** pe doctor habilitat în sociologie, conferențiar universitar **Nelly Țurcan**, în urma analizei lucrării, ținând seama de prevederile legale în vigoare, refer următoarele:

1. Importanța, scopul și actualitatea tezei

Temă abordată are însemnătate deosebită pentru dezvoltarea societății, progresului social și promovarea culturii naționale. Analiza legislativă și a reglementărilor existente într-un domeniu la un anumit moment este un barometru pentru măsurarea și evaluarea societății. Analiza din cazul bibliotecilor ne furnizează elemente privind starea economiei naționale, dacă aceasta este favorabilă, există și finanțare în domeniul cultural și educațional, elemente privind nivelul profesional și recunoașterea importanței instituțiilor infodocumentare, elemente privind strategia națională de conservare și prezervare a culturii naționale. Pentru dezvoltarea politicilor trebuie pregătit cadrul legislativ. Autoarea tezei de doctorat realizează o analiză competentă privind situația din acest punct de vedere din Republica Moldova. Este evident faptul că doctoranda este o profesionistă, abordarea se face cunoscând din practică toate elementele ce trebuie analizate, reacțiile și opiniile specialiștilor din domeniu, dar și situația la nivel internațional.

Tema tezei de doctorat elaborată de doamna **Mariana Harjevschi** este de

mare actualitate și deosebit de importantă pentru dezvoltarea politicilor din Sistemul Național de Biblioteci. **Actualitatea temei tezei** este evidentă prin analiza societății informaționale prin prisma importanței bibliotecilor în dezvoltarea acestei societăți. **Valoarea aplicativă a lucrării** constă în analiza bazată pe fundament teoretic solid cu privire la definirea politicilor în Sistemul Național al Bibliotecilor, în stabilirea corelației dintre politici și cadrul de reglementare biblioteconomică, precum și în oferirea unor recomandări de eficientizare a politicilor pentru Sistemul Național de Biblioteci. Remarcăm puterea de muncă și sinteză a doctorandei, experiența dobândită prin anii de muncă în acest domeniu, dar și pregătirea interdisciplinară și rezolvarea complexă a obiectivelor propuse. Pornind de la aceste considerații, **teza doctorală** intitulată ***Evoluția politicilor în Sistemul Național al Bibliotecilor din Republica Moldova*** elaborată de **Mariana Harjevschi este actuală** și de luat în considerare de toți factorii implicați în societatea civilă.

2. Conținutul tezei de doctorat

Teza de doctorat cuprinde o introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, adnotări în trei limbi, 13 anexe, bibliografia din 206 titluri, 122 de pagini.

Structura lucrării este unitară, judicios structurată și corespunde întocmai problematicii temei impuse prin titlu. Astfel, lucrarea este structurată în trei capitole.

În **Capitolul 1 – Evoluția conceptelor de politici în sistemul național al bibliotecilor** – autoarea ne prezintă situația cadrului legislativ din Republica Moldova punctând evenimentele de importanță majoră, cruciale din istoria Moldovei din ultimii 30 de ani. Cadrul juridic în domeniul bibliotecilor (1990-2013) este prezentat din perspectiva conținutului programelor de stat promovate prin intermediul politicilor. Numărul redus de studii monografice ce au

tratat tematica direct vizată, precum și lipsa unei lucrări integrale dedicate acestei tematici a determinat o analiză foarte atentă a literaturii existente. Reglementările juridice și metodologice în domeniul bibliotecilor au constituit o sursă importantă pentru studiul realizat. O categorie de izvoare adecvate studiului au constituit strategiile, programele naționale în domeniul bibliotecilor. În context, dintre aspectele referitoare la politicile în domeniul Sistemului Național de Biblioteci este faptul că acestea pot fi văzute atât ca proces analitic (rezolvarea unei probleme), cât și ca proces politic. Politicile de stat elaborate de guvern „constituie un ideal spre care trebuie să tindă întreaga societate, în mod special organele de administrare a bibliotecilor” concluzionează autoarea. S-a demonstrat că elaborarea unei definiții a politicilor în domeniul bibliotecilor este necesară.

Capitolul 2 – Politicile în Sistemul Național de Biblioteci din Republica Moldova (1991-2000) – este dedicat prezentării modelelor strategice ce au existat în Republica Moldova, aspectelor principale, legate de legislația în domeniul bibliotecilor. Studiul cu privire la *impactul cadrului de reglementare asupra activității de bibliotecă* a scos în evidență diverse aspecte pe care autoarea le analizează și concluzionează că Sistemul Național de Biblioteci dispune de un cadru normativ adecvat care permite funcționarea bibliotecilor din Republica Moldova, dar sunt și necesități imediate pentru inițierea unor acte normative, cum ar fi: digitizarea colecțiilor de bibliotecă, securitatea colecțiilor de bibliotecă, prestarea serviciilor cu plată, protejarea patrimoniului cultural, asigurarea bugetelor bibliotecilor, includerea excepțiilor și limitărilor dreptului de autor, atestarea angajaților bibliotecii, instruirea continuă, dezvoltarea sistemului de împrumut interbibliotecar.

Al treilea capitol – Dimensiunile politicii naționale în domeniul bibliotecilor

în perioada 2001-2013 – prezintă direcțiile privind corelarea politicii instrumentar-liste de stat în domeniul bibliotecilor. Pe parcursul perioadei de cercetare autoarea a constatat că potențialul organizatoric al pușinelor organizații nonguvernamentale din domeniul biblioteconomie a crescut. Analizând situația internațională din literatura de specialitate este evidențiat faptul că politicile în domeniul informării devin o prioritate pentru organismele europene și internaționale. Speranța situației Republicii Moldova în ajustarea legislației naționale la cea internațională, precum și corelarea cu politicile europene în domeniul bibliotecilor este mare și implică o prezență mai activă în organismele internaționale. Cea mai mare realizare a perioadei de tranziție a fost conturarea principiilor fundamentale ale biblioteconomiei naționale de către comunitatea bibliotecară.

În **Concluzii generale și recomandări** este prezentată o sinteză a problemelor abordate și se determină căile de elaborare a politicilor în Sistemul Național al Bibliotecilor. Se prezintă un model de *Linii directoare pentru o Strategie de dezvoltare a bibliotecilor (2011-2016)*, luând în considerație diferite nivele ale factorilor de decizie, și anume:

- din cadrul administrației publice centrale (Ministerul Culturii, Ministerul Educației, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei etc.);

- la nivelul factorilor de decizie din cadrul administrației publice locale, al fondatorilor (primării, universități și alte instituții);

- la nivelul comunității bibliotecare (asociații profesionale);

- la nivelul instituțiilor specializate de formare profesională și centre de formare profesională continuă și al instituțiilor care nu sunt specializate în această activitate sau nu au centre de formarea profesională continua.

3. Aprecieri asupra tezei de doctorat

Pe parcursul elaborării tezei de doctorat, doctoranda a dovedit o preocupare constantă pentru acumularea și sedimentarea unui bogat bagaj de cunoștințe din domeniul politicilor din Sistemul Național al Bibliotecilor.

De asemenea, se arată valorificarea rezultatelor obținute prin studiul efectuat în domeniul tezei și în domeniile conexe prin publicarea de articole în volumele diverselor manifestări științifice la care autoarea a participat pe parcursul derulării studiilor doctorale.

Cercetările întreprinse până în prezent reprezintă o etapă în dezvoltarea cunoașterii în domeniul vast al politicilor din sistemul biblioteconomic.

Documentația bibliografică studiată a necesitat cunoștințe dintr-un spectru larg, și anume: științe ale comunicării, legislație, sociologie. Se poate observa astfel complexitatea temei doctorale care cuprinde referințe variate.

Volumul mare al lucrării nu a permis realizarea unui ghid cu privire la evoluția legislației în domeniul biblioteconomic din Republica Moldova, dar recomandăm autoarei ca în cercetările ulterioare să aibă în vedere realizarea acestui instrument important pentru analiză și documentare.

4. Concluzii

Parcurend în mod exigent și analizând critic fiecare capitol al tezei de doctorat, evaluând obiectiv concluziile exprimate, și apreciind corespunzător aria investigațiilor științifice și actualitatea datelor utilizate, am ajuns la următoarele concluzii:

✓ *tema tezei de doctorat este de mare actualitate și este importantă, făcând parte dintr-un domeniu de interes general, având în vedere importanța acordată politicilor din sistemul biblioteconomic;*

✓ *autoarea a parcurs etapele specifice cercetării științifice aplicative, plecând de*

la identificarea, caracterizarea și analiza fenomenelor și ajungând la conceperea unor recomandări complexe;

✓ *lucrarea corespunde în conținut tematicii propuse și se ridică la nivelul cerut pentru o teză de doctorat;*

✓ *din conținutul tezei rezultă că doctoranda posedă o pregătire teoretică corespunzătoare în domeniu, are aptitudini nu numai de bun cercetător, dar și de bun practician, capabil să aplice rezultatele cercetărilor întreprinse;*

✓ *lucrarea analizată este de factură aparte, ea fiind o lucrare interdisciplinară, aflată la frontiera dintre biblioteconomie, legislație, politică și analiză socială. Această trăsătură conferă tezei originalitate și facilitează contribuții personale utile.*

Prin toată activitatea depusă în timpul stagiului de doctorat și prin nivelul științific și calitatea tezei elaborate, pot afirma că doamna doctorand **Mariana Harjevschi** dovedește calități de cercetător și un mare potențial de dezvoltare în viitor în acest domeniu.

Ținând seama de cele prezentate, de **actualitatea și importanța** temei abordate, de **valoarea științifică** a problemelor tratate, dar și de ansamblul lucrării, de **caracterul său aplicativ și interdisciplinar**, dar mai ales de **contribuțiile personale ale autoarei** la domeniul cercetat, consider că teza de doctorat analizată este o **lucrare valoroasă**, iar doctoranda este o cercetătoare ambițioasă și pricepută. Pe baza precizărilor din acest referat, **apreciez că teza de doctor prezentată și susținută** de doamna doctorand **Mariana Harjevschi** satisface **pretențiile și condițiile practice impuse unei astfel de lucrări și propun susținerea ei publică**. De asemenea, **sunt de acord și propun să i se atribuie doamnei drd. Mariana Harjevschi titlul de DOCTOR** în domeniul **Științe ale comunicării** pentru teza prezentată.

Brașov, 6 noiembrie 2014